

SUY GÖREV GÜCÜ HATAY TOPLANTI NOTLARI

Gündem

- Karşılama ve Tanışma
- SUY Programı ile İlgili Güncel Bilgiler
- ŞEY Programı ile İlgili Güncel Bilgiler
- 2019 İlk Çeyrek Ekonomi Bülteni
- Diğer Konular

Toplantı Tarihi ve Saati:	31 Temmuz 2019	Toplantı Yeri	: IOM Ofisi Hatay
	10:30 - 12:30	Toplantı Koordinatörleri	WFP: Faruk ACAR TK : Onur OZDEMİR

1. SUY Programı ile İlgili Güncel Bilgiler:

- Sosyal Uyum Yardım Programı (SUY) Görev Gücü toplantı yönetimi BM Dünya Gıda Programı (WFP) ve Türk Kızılay (TK) tarafından güncel Türkiye geneli ve Hatay özelinde SUY istatistikleri paylaşılmıştır. Temmuz 2019 dönemi verilerine göre 1.688.070 kişiye ödeme gerçekleştirilmiştir.
- Haziran 2019 ödeme dönemine göre yararlanıcıların %51'i kadın ve %49 erkektir. Uyrak dağılımı açısından bakıldığında ise mülteci nüfusun çoğunluğunun Suriyeli olmasının doğal sonucu olarak %88,5 Suriye uyruklu kişilerdir. Suriyelileri, Irak, Afganistan ve İran uyruklu yararlanıcılar takip etmektedir. Yararlanıcıların en çok uygun buldukları kriter %57,4'lük oranla "Hanede En Az Dört Çocuk Bulunmasıdır."
- Haziran 2019 itibarıyla 7.355 kişi Ağır Engelli Ek Ödemesi kapsamında aylık kişi başı 600.00 TL'lik yardımdan faydalanmaktadır.
- Engelli Sağlık Raporu yönetmeliğinde 20 Şubat 2019 itibarıyla yürürlüğe giren değişiklikler anlatıldı. Çocuk ve yetişkinlere dönük yeni Engelli Sağlık Raporu kriterleri katılımcılarla paylaşıldı.
- Çocuk ve Yetişkin için Engelli Sağlık Raporu (ÇÖZGER) yeni rapor formatının bütünlük sistemine (Vakıflar ile TK Hizmet merkezleri tarafından kullanılan) girilmesinde yaşanan sorunlar Ankara'da yaptığımız savunuculuk faaliyetinden sonra çözümlenmiştir. Artık çocuklar için yeni rapor formatları sisteme sorunsuz bir şekilde girilmektedir.
- Güneydoğu Anadolu Bölgesi ve Hatay özelinde, SUY'a başvuru oranları karşılaştırılmalı olarak sunulmuştur. Detaylar için toplantı notu ekindeki sunuma bakılabilir.
- Ocak 2019 ve Haziran 2019 arası Güneydoğu Bölgesi illerinde SUY başvurusunda meydana gelen artışlar anlatılarak sebepleri üzerinde konuşuldu.
- 168 Çağrı Merkezi, Kasım 2016- Temmuz 2019 arası 1,2 milyon çağrıya ulaşmıştır. Çağrı merkezi 5 farklı dilde hizmet vermektedir (Türkçe, Arapça, Farsça, Peştuca, İngilizce). Çalışma saatleri hafta içi 08.00-18.00 Cumartesi 09.00-13.00 arasındadır. Kızılaykart'ın kırık, kayıp, bozuk vb. olması durumlarında 168 aranarak Halkbank Çağrı Merkezine ücretsiz yönlendirme yapılmaktadır. Halkbank Çağrı Merkezine Nisan 2017 itibarıyla 62.500 çağrı yönlendirilmiştir.
- Kızılaykart Dış Erişim ekiplerinin faaliyetleri devam etmektedir. Ocak 2018'den bu yana 8.000 'den fazla kurum ziyaret edilmiş olup 15.000 vaka alınmıştır. Bu vakaların %85'i çözüme kavuşturulmuştur. En çok vaka alınan iller İstanbul, Gaziantep, Şanlıurfa ve Adana olarak belirlenmiş olup, vaka kırılımları; kart teslim, engelli raporları, kimlik kayıtları ve adres kayıtlarında yaşanan sorunlardan oluşmaktadır.
- Detayları toplantı notu ile beraber gönderilecek olan sunumda yer alan Mardin özelinde SUY istatistikleri, iletişim kanalları ile Çağrı merkezi verileri de ayrıca aktarılmıştır.

2. SUY üzerine soru ve yorumlar:

- Dört çocuk ve fazlası kriteri nüfus artışına teşvik ediyor yorumu yapıldı. Buna karşılık, çok sayıda "bağımlı" (çocuk, yaşlı, engelli) bireyi olan ailelerin her bir sağlıklı yetişkin (18-59 yaş arası) başına en az 1,5 bağımlı birey oranı kriteri kapsamında doğabilecek mağduriyetlerin giderildiği anlatıldı.

- UNFPA tarafından SUY Görev Gücü Toplantılarının Osmaniye’de yapılıp yapılmayacağına ilişkin soru üzerine, SUY Görev Gücü Toplantılarının üç aylık dönemler halinde Mardin, Şanlıurfa ve Hatay ve iki ayda bir Gaziantep’te gerçekleştirildiği, Osmaniye’den toplantılara katılım göstermek isteyen kuruluşların hem Hatay hem de Gaziantep SUY Görev Gücü toplantılarına katılım gösterebilecekleri söylendi.

3. Ş.E.Y. Programı ile İlgili Güncel Bilgiler:

TANDANS Veri Bilim Danışmanlığı tarafından Üçüncü Taraf İzlemesi - Nicel Uzun Vadeli Araştırma Mayıs 2018’den itibaren her altı ayda bir İstanbul, İzmir, Adana, Şanlıurfa ve Gaziantep’te 2.100 Ş.E.Y. yararlanıcısı haneyle anket yapılarak gerçekleştirilmiştir.

Üçüncü Taraf İzlemesi – Nicel Uzun Vadeli Araştırma – 1. Faz Taslak Sonuçları:

(Aşağıda belirtilen oranlar tamamen ailelerin kendi beyanları esas alınarak hesaplanmıştır.)

- Toplamda 1902 anket yapılmıştır. İzmir’deki anketlerin tamamlanma oranı %28.7’de kaldığı için toplam anket sonuçlarını etkileyecek şekilde hesaba katılmamıştır. Bu oran Güneydoğu’da (Adana, Şanlıurfa ve Gaziantep) %99.2 ile en yüksek yüzdeye sahiptir.
- Ş.E.Y. ödemesi aldığı belirten Ş.E.Y. faydalanıcılarının oranı hem İstanbul’da hem de Güneydoğu’da %98.3 iken, SUY programından da faydalanan Ş.E.Y. faydalanıcıların oranı Güneydoğu’da %76.1’dir.
- İstanbul’da bir hanenin ortalama geliri aylık 2.000 TL civarı iken, Güneydoğu’da 1.500 TL civarı olarak gözükmektedir.
- Mülakat yapılan kişilere aylık en büyük üç gelir kaynakları sorulduğunda, Ş.E.Y. faydalanıcı ailelerin birincil gelir kaynağı %48 ile nitelikli iş gücü, %28 ile niteliksiz iş gücü, %13 ile SUY, %10 ile ise Ş.E.Y. olarak ifade edilmiştir. Bu durum, faydalanıcıların tamamen sosyal yardımlara bağımlı bir şekilde yaşamadıklarını; aynı zamanda da, belirtilen işlerin genelde geçici ve vasıfsız olmasından ötürü yardımlara hala ihtiyaç duyduklarını göstermektedir.
- Çocuk yoksulluğunun hesaplanması için UNICEF’in kullandığı birtakım kriterler bulunmaktadır. Bu çalışmada, faydalanıcı hanelerde çocuk yoksulluğunun hesaplanması için Dünya Gıda Programı’nın ölçütü (günlük hane başı 5.5 dolar gelir ise ortalama, 3.2 dolar ise aşırı yoksulluk) kullanılmış ve onların teknik desteğine başvurulmuştur. Grafikte gözüktüğü üzere, faydalanıcı hanelerin %12.07’si aşırı yoksulluk altında kalırken, %23.03’ü aşırı yoksulluk sınırı üstünde kalıp ortalama yoksulluk sınırı altında yaşamaktadır. Toplamda ise, %35.10’u ortalama yoksulluk sınırı altında (aşırı yoksulluk sınırı altı dahil olmak üzere) kalmaktadır.
- Ziyaret edilen hanelerdeki toplam çocuk sayısı 3.780’dir. Bu çocuklar arasında, kızların %81.2’si, erkeklerin ise %76’sının okula kayıtlı olduğu belirtilmiştir. Yoksulluk ve cinsiyet verileriyle okula kayıt oranları kıyaslandığında, özellikle aşırı yoksulluk sınırının hemen üstünde yer alan ailelerde 6-17 yaş arası erkek çocukların yoksulluktan çok daha fazla etkilendiği görülmektedir.
- Ş.E.Y.’in okula ilk kayda etkisinin olmadığını beyan eden ailelerin yüzdesi İstanbul’da ve Güneydoğu’da (%70) birbirine yakın çıkmıştır. Bu da programın başvuru kriterleri düşünüldüğünde şaşırtıcı bir sonuç değildir.
- 2017/2018 okul yılı içerisinde İstanbul’da görüşülen ailelerde faydalanıcı çocukların %89.6’sının haftanın beş günü okula devam edildiği iletilse de, Güneydoğu’da bu oran %77.6’ya düşmüştür.
- Okula devamda düzensizliğin nedeni olarak ailelerin toplamda %36’sı hastalık derken, %64’ü başka sebepler bildirmiştir (%20 çalışan çocuk, %12 ev işlerine yardımcı oluyor vb.)
- 2017/2018 okul yılı içerisinde hem SUY hem de Ş.E.Y. programlarından faydalanan ailelerin çocuklarının, sadece Ş.E.Y. programından faydalanan ailelerin çocuklarına kıyasla %4 daha fazla okula devam ettiği gözükmektedir (%92.2).
- Türk Kızılay Çocuk Koruma ekiplerinin ziyareti sonrası, hanelerin %25’i eğitim, %24’ü Ş.E.Y.’e, %17’si tıbbi yardıma yönlendirildiğini, %42’si çocuk/çocuklar için hizmete yönlendirildiklerini beyan etmiştir. Ziyaret neticesinde, hanelerin %93.8’i SUY, %93.6’sı Ş.E.Y., %87.5’i sosyal yardımlara başvurduğunu belirtmiştir.

Üçüncü Taraf İzlemesi – Nicel Uzun Vadeli Araştırma – 1. Faz Taslak Sonuçları Üzerine Sorular:

- UNFPA temsilcisi, Hatay'ın neden çalışmaya dahil edilmediğini, çalışmada yer alan şehirlerin neye göre seçildiğini sordu.
Örneklem çerçevesi 3 bölgeye ayrılmıştır. 1) İstanbul, 2) İzmir, 3) Güneydoğu: İlk iki bölge aynı zamanda birer ili temsil etmekte buna karşın Güneydoğu bölgesi 3 ilden oluşmaktadır. Böylece örneklemin yeterince temsil kabiliyetinin bulunması hedeflenmiş olup, bölgedeki tüm illerin tek tek temsili hedefi bulunmamaktadır. Tüm bunlara ek olarak, illerin seçiminde erişim ve lojistik gibi ihtiyaçlar da dikkate alınmıştır, sonuç olarak Hatay il olarak örnekleme alınmamıştır.
- TK Hatay Ş.E.Y. Çocuk Koruma temsilcisi, sunumda Ş.E.Y. ödemesi aldığını belirten Ş.E.Y. faydalanıcılarının oranının yüksek çıktığının belirtilmesi üzerine, hane ziyaretlerinde genelde hangi çocuk için ve hangi zamanlarda ödeme alındığı konusunda bilgi eksikliği olduğunu gözlemlediklerini belirtti.
- UNFPA ve UNHCR, ziyaret edilen hanelerdeki okula kayıt oranının cinsiyet bazında yüzdelerinin paylaşılması üzerine, daha kırılımlı bir şekilde (özellikle sınıf derecesine göre) veri aktarılmasının faydalı olacağını ifade etti. Böylece, okula devam eden Ş.E.Y. faydalanıcısı çocukların cinsiyete göre kaçınıcı sınıf itibarıyla okula düzenli gitmeme / bırakma eğiliminde olduğuna dair bir fikir edinilebileceğini ilettiler.
Bir sonraki toplantıda detaylı cinsiyet ve sınıf dağılımı bilgisi paylaşılabilir.
- UNFPA, sunumda okula devamda düzensizliğin nedenleri biri olarak psikolojik sorunlar gösterildiğinde, psikolojik sorunlara nelerin dahil olduğunu; özel eğitim ihtiyacı sebebiyle okula düzensiz gitmek durumunda kalan/gidemeyen çocukların dahil olup olmadığını belirtilmesini rica etti. Ayrıca, okula devamda düzensizliğin nedenleri dahilinde yaş gruplarını da içerecek şekilde kırılımlı veri paylaşılmasının yararlı olacağı katılımcılar tarafından aktarıldı. Buna göre, örneğin akran zorbalığının kaçınıcı sınıf/kaç yaş grubu çocuklarda ortaya çıktığına dair sonuç elde edilebileceği iletilti. Konuyla alakalı olarak, UNFPA Hatay'da Arapça konuşan özel eğitim terapistinin ve onun hizmetini verebilecek bir rehabilitasyon merkezinin olmadığını, buna ihtiyaç duyan mülteci çocukların genel olarak Türkiye'de mağdur durumda olduğunu belirtti. (Ayrıca, mültecilerin RAM raporu alma esnasında Gaziantep ve Şanlıurfa'da ciddi sorun yaşadıklarına ilişkin duyumları olmuş).
Okula düzensiz devamın nedenlerinin oranları; hane halkının düzensiz devamın nedenleri konusunda verdikleri cevaplar baz alınarak ölçülmüştür. Çocuklar ve/veya haneler, bu konuya özel bir soru sorulmadığından, özel eğitim merkezlerine erişim kıstası üzerinden kategorize edilmemiştir.

Nakit Bileşeni:

- Mayıs 2019'da 399.024 yararlanıcı Ş.E.Y. ödemesi almış ve bu ödeme kapsamında toplam 202.814 Kızılaykarta yükleme yapılmıştır. Yine Mayıs 2019'da Ulusal Şartlı Eğitim Yardımı alan Türk yararlanıcı sayısı ise 1.596.450 olmuştur.
- Mayıs 2019 ödeme dönemi itibarıyla program başlangıcından beri en az bir kez Ş.E.Y. ödemesi alan çocuk sayısı 511.453'ye ulaşmıştır ve toplam ödeme yapılan kart sayısı 247.753'e ulaşmıştır.
- 24 Haziran 2019 itibarıyla, Ş.E.Y. başvurularının %90'ı (479.190) kabul edilmiş, %10'u (55.814) reddedilmiş ve başvuruların %0'u (1.697) ise henüz sonuçlanmamıştır. Başvuruların %36'sı Türk Kızılay Hizmet Merkezlerinde alınmıştır.
- Türk Kızılay Çağrı Merkezine 30 Haziran 2019 itibarıyla toplam 118.395 Ş.E.Y. konulu arama gelmiştir. Arayanların %55'i kadın olup en fazla çağrı alan çağrı kategorisi bilgi edinme talebidir.
- Mayıs 2019'da ödeme alanların 11'i (55.383) Hatay'da kayıtlı olup, Hatay ili yararlanıcı sayısı bakımından 3. sırada yer almıştır. Hatay'daki yararlanıcıların %4'ü anaokulu seviyesinde, %53'ü ilkökul seviyesinde, 29%'u orta okul seviyesinde, %13'ü ise lise seviyesindedir. Ayrıca, yararlanıcı sayısının %1'i de HEP programı kapsamında eğitim görmekte. Hatay ilçeleri arasında yararlanıcı sayısı en yüksek beş ilçe şunlardır: %33 ile Antakya (18.094), %27 ile Reyhanlı (15.094), %12 ile Kırıkhan (6.659), %9 ile İskenderun (4.708) ve %4 ile Altınözü (2.489).

- Hatay'da Hızlandırılmış Eğitim Programının uygulandığı ilçeler şunlardır; Altınözü, Antakya, Arsuz, Belen, Dört Yol, Erzin, Hassa, İskenderun, Kırıkhan, Kumlu, Payas, Reyhanlı ve Yayladağı. Hatay'da Hızlandırılmış Eğitim Programına devam edip Ş.E.Y. programına kabul edilen öğrenci sayısı 10 Haziran 2019 itibarıyla 345 olmuştur. Hatay'da HEP program kapsamında ŞEY'den faydalanan çocuk yüzdesi %0.6'dır.

Çocuk Koruma Bileşeni:

- Proje kapsamında oluşturulan çocuk koruma ekipleri, Türk Kızılay bünyesinde 15 il 16 farklı Çocuk Koruma Ofisinde faaliyet göstermektedir.

Hedefler:

- Pozitif eğitim çıktıları elde etmek,
- Ekonomik incinebilirlik ile bağlantısı olan **çocuk koruma risklerini ve ihlallerini azaltmak**, (çocuk işçiliği, çocuk yaşta evlilik, fiziksel ve duygusal şiddet ve ailenin ayrı düşmesi gibi),
- Çocukların şiddete, sömürüye, istismara ve ihmale maruz kalmasının ve ailenin ayrı düşmesinin yol açtığı zararı azaltmak.

Tespit:

Tespit, AÇSHB tarafından sağlanan ŞEY faydalanıcıları listeleri üzerinden yapılmaktadır. ŞEY Çocuk Koruma Bileşeninden yararlanacak çocuklar 1. Fazda aşağıdaki kriterlere göre belirlenmiştir:

- Devamsızlık nedeniyle ödemesi durdurulan çocuklar (4 günden fazla devamsızlık)
- İncinebilirlik kriteri (ESSN faydalanıcı listeleri)
- Coğrafi konum

Bunlara ek olarak **2. Fazda** yeni bir kriter daha belirlenmiştir

- Mart ve Nisan ayları süresince çocuk koruma ekipleri tarafından gerçekleştirilen saha ziyaretlerinde Hızlandırılmış Eğitim Programına devam eden çocuklar önceliklendirilmiştir.

Tarama:

Tarama, Kızılay ŞEY Çocuk Koruma Ekipleri tarafından hanehalkı ziyareti esnasında **risk/ihtiyaç değerlendirilmesi** yapılarak gerçekleştirilmektedir. Çocuk Koruma ekipleri standart formları kullanarak tarama yapar.

Müdahale:

<u>Yerinde Bilgilendirme:</u>	<u>İç Yönlendirme:</u>	<u>Kurum dışı Yönlendirme:</u>
<ul style="list-style-type: none">• ŞEY Uygunluk Kriterleri ve Başvuru Süreci• SUY Uygunluk Kriterleri ve Başvuru Süreci• Kimlik Kartı Çıkartma• Rapor Alma• Yeni Kayıt – Kimlik Verisi Doğrulama	<ul style="list-style-type: none">• Toplum Merkezi Vaka Ekibi• Hizmet Merkezi• Psikososyal Destek• Çocuk Dostu Alan• Genç Dostu Alan• 168 Hattı	<ul style="list-style-type: none">• Sağlık Hizmetleri• Kaymakamlık• Diğer STKlar• Nüfus Müdürlüğü• ASPİM (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı İl Müdürlükleri)

ŞEY Çocuk Koruma - Mart 2017-Mayıs 2019:

- Çocuk Koruma Ekipleri Tarafından Taranan Çocukların Sayısı: 64.883

- Koruma İhtiyacı Belirlenen Çocukların Sayısı: 12.369
- Özel Servislere Yönlendirilen Çocukların Sayısı: 6120

Nisan 2019 tarihinde Hatay Çocuk Koruma Ofisi olarak 220 çocuğa ulaşılmıştır.

<u>Risk Seviyesi:</u>	<u>Cinsiyet Temelli Dağılım:</u>	<u>Yaş Temelli Dağılım:</u>
<ul style="list-style-type: none">• Yüksek Risk: 7• Orta Risk: 7• Düşük Risk: 12• Risk Yok: 194	<ul style="list-style-type: none">• Kızlar: 113• Erkekler: 107	<ul style="list-style-type: none">• 0-5 Yaş: 25• 6-9 Yaş: 47• 10-13 Yaş: 69• 14-17 Yaş: 69• 18+: 10

Çocuk Koruma üzerine soru ve yorumlar:

- UNHCR'in, AÇSHB tarafından ulusal Ş.E.Y. yararlanıcısı çocukların okula devam(sızlık) verilerinin de TK ve UNICEF ile paylaşımı gerçekleşiyor mu sorusuna olumsuz yanıt verildi.
- UNFPA, çocuk koruma ekibi tarafından ulaşılan ve koruma ihtiyacı belirlenen çocukların istatistikleri paylaşılırken, bu çocuklar arasında mevsimlik tarım işçiliği sebebiyle ziyaret edilen ve / veya koruma vaka planı gerçekleştirilen çocukların oranını sordu. UNHCR da şiddete maruz kalan çocukların oranını sordu. Katılımcılar, bir sonraki toplantıda, mümkünse bu ve benzeri daha fazla kısımlı oranların paylaşılmasını rica ettiler.
Bu oranın şu anda ellerinde olmadığı ama kategori olarak not edildiği, oranların net bir şekilde ortaya çıkabilmesi ve paylaşılabilmesi için Genel Merkeze danışılacağı aktarıldı.
- UNHCR'in, hane ziyaretleri esnasında Suriye'ye dönme / gidip gelme sebebiyle devamsızlık yapan faydalanıcı tespitinin olup olmadığı sorusuna olumsuz yanıt verildi.

4. 2019 İlk Çeyrek Ekonomi Bülteni:

- Türkiye ekonomisi sıkışık durumda, özellikle inşaat ve üretim sektörleri gibi Suriyelilerin ağırlıklı çalışma fırsatı bulduğu sektörler de küçülme söz konusu.
- İşsizlik seviyesinin %14,7 seviyelerine çıkması yerel halklar ve yerinden edilmiş topluluklar arasında iş bulma rekabetini arttırdığı ve bu durumun toplumsal gerginliğe sebep olabileceği düşünülmektedir.
- Mayıs 2019 enflasyon oranı %18,71 olarak gerçekleşti. Yıllık enflasyon hala çok yüksek ve fiyatlar 2018'in son çeyreğinde düşüş eğilimine girse de şu an için yükselme eğiliminde.
- 2018 ikinci yarısından itibaren enflasyonun artmasıyla beraber mültecilerin fiyat artışlarıyla başa çıkma çare arayışları artış gösterdi.

5. Diğer Konular:

- Bir sonraki toplantımız Ekim 2019 ayında yapılacaktır. Yer, gündem ve tarih ile ilgili detaylar toplantıdan önce paylaşılacaktır.
- Herhangi bir sorunuz olursa lütfen faruk.acar@wfp.org ve\veya onur.ozdemir@kizilay.org adresinden bizlere ulaşınız.

Ek Dokümanlar:

- SUY Görev Gücü Sunumu
- ŞEY Sunumu